CUVÎNT DE SALUT LA SESIUNEA SOLEMNĂ CONSACRATĂ SĂRBĂTORIRII CENTENARULUI ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

— *26 septembrie 1966* —

Dragi tovarăși,

Stimați oaspeți din țară și de peste hotare,

Sărbătorirea centenarului Academiei reprezintă un moment de seamă în viața culturală și științifică a țării noastre ; această aniversare prilejuiește trecerea în revistă a dezvoltării științei și culturii românești de-a lungul vremii și îndeosebi în perioada construcției socialismului, evocă drumul luminos al istoriei poporului român, care, în ciuda împrejurărilor de atîtea ori vitrege, și-a adus din plin contribuția la progresul cunoașterii umane, la mersul înainte al civilizației.

Îmi este deosebit de plăcut să adresez, din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat și a guvernului, un salut cordial și cele mai calde felicitări membrilor Academiei, tuturor oamenilor de știință și cultură, valoroasei noastre intelectualități, care participă cu entuziasm, alături de întregul popor, la făurirea societății noi, socialiste. *(Aplauze puternice).*

Creația științifică și culturală are rădăcini adînci în trecutul îndepărtat al istoriei poporului nostru ; ea s-a dezvoltat în strînsă legătură cu procesele social-economice, cu lupta forțelor înaintate pentru eliberare națională și so-

cială, cu întreaga evoluţie a societăţii româneşti, precum şi cu progresul ştiinţei şi culturii universale.

Numeroase vestigii de cultură materială, realizări tehnice şi ştiinţifice, monumente istorice şi de artă, minunate opere de arhitectură, de literatură, pictură şi sculptură, făurite de-a lungul secolelor, relevă cu toată elocvenţa forţa geniului, sensibilitatea şi capacitatea creatoare a poporului nostru. După cum este cunoscut, condiţiile grele în care a trăit poporul român, ocupaţia străină îndelungată, nenumăratele războaie impuse de cotropitori au frînat dezvoltarea forţelor de producţie, evoluţia economică şi socială firească a ţării, au stînjenit afirmarea deplină a potenţialului ei creator. Toate acestea, precum şi dezinteresul manifestat de clasele dominante faţă de activitatea de creaţie ştiinţifică şi artistică au avut o înrîurire negativă asupra dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, învăţămîntului, a culturii în general. Greutăţile şi piedicile nu au putut opri însă poporul din drumul său ; apărîndu-şi patria cu dîrzenie şi bărbăţie, luptînd neîncetat pentru eliberare naţională şi socială, el a asigurat creşterea forţelor de producţie, dezvoltarea multilaterală a ţării, făurirea României moderne.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, intensificarea luptei pentru progres social, pentru realizarea unităţii naţionale şi cucerirea independenţei de stat — cu profunde implicaţii în întreaga viaţă socială — a dat un puternic impuls activităţii ştiinţifice şi culturale din ţara noastră. Obiectivele social-economice care stăteau în faţa României — dezvoltarea relaţiilor de producţie capitaliste, începutul creării industriei naţionale, prospectarea şi exploatarea resurselor ţării — solicitau în mod imperios contribuţia oamenilor de ştiinţă, lărgirea cercetării ştiinţifice proprii, extinderea contactelor savanţilor români cu ştiinţa mondială.

Între numeroasele transformări politice, sociale și economice care au avut loc în această perioadă în viața poporului român, un loc important ocupă înființarea Academiei. Menită să asigure unirea forțelor științifice și culturale din întreaga țară, să consolideze bazele culturii naționale, Academia Română a jucat un rol de seamă în organizarea și stimularea activității depuse de intelectualitate pentru îmbogățirea patrimoniului spiritual al poporului, pentru ridicarea nivelului de cultură al maselor. O trăsătură caracteristică ce a definit încă din secolul trecut orientarea cercetării științifice românești și a creației artistice a fost situarea lor fermă în cadrul procesului general al dezvoltării sociale, participarea activă la viața poporului. Reprezentanții științelor exacte și-au înscris eforturile în lupta pentru ridicarea economică a României, pentru accelerarea progresului tehnic, pentru dezvoltarea forțelor de producție. Cercetările desfășurate în această direcție s-au soldat cu înfăptuiri îndrăznețe, aplicate cu succes în diferitele ramuri ale economiei, ducînd, totodată, la afirmarea unor școli științifice românești.

Exponenții înaintați ai științelor sociale, preocupați de ideea cercetării trecutului României, de propagarea idealurilor de libertate și dreptate ale poporului, au contribuit, prin operele lor, prin întreaga lor activitate socială, la dezvoltarea conștiinței naționale a maselor, la realizarea visului secular de unire a țărilor române, la cîștigarea independenței și suveranității de stat, la închegarea și consolidarea națiunii. *(Aplauze puternice).*

Un important rol social a jucat, de asemenea, creația literar-artistică ; operele nemuritoare ale corifeilor literaturii noastre clasice au relevat înaltele virtuți ale poporului, au cultivat sentimentul patriotismului, au însuflețit și îmbărbătat generații de militanți pentru cauza libertății și propășirii patriei.

Mulți dintre intelectualii de vază ai țării noastre s-au alăturat mișcărilor progresiste și revoluționare, au îmbrățișat ideile sociale înaintate ale vremii lor, au luat parte la lupta maselor muncitoare pentru revendicări economice și politice. Contactul cu filozofia materialist-dialectică — concepția despre lume a proletariatului —, avut încă din secolul trecut prin intermediul mișcării socialiste din România și al primei Internaționale Comuniste, a făcut ca numeroși intelectuali să se situeze în creația lor pe poziții avansate, să devină deschizători de drumuri noi, punînd un fundament sănătos științei și culturii românești.

Istoria noastră cuprinde o bogată galerie de personalități ilustre — animate de pasiunea cercetătorului și de adîncă dragoste de patrie —, care, în acest veac de existență a Academiei, au dezvoltat tezaurul de valori spirituale al României, și-au adus contribuția la progresul societății. Noi aducem azi un fierbinte omagiu tuturor celor care, de-a lungul vremii, închinîndu-și energia, talentul și puterea creatoare patriei, viitorului națiunii noastre, au ridicat, prin munca lor asiduă și entuziastă, edificiul trainic al culturii poporului român. *(Aplauze prelungite).*

Operele de înaltă valoare făurite de înaintași sînt așezate la loc de cinste în patrimoniul României noi. Partidul nostru, societatea socialistă cultivă respectul față de tradițiile culturale înaintate și, totodată, dorința creatorilor de a le dezvolta, de a le depăși. Noi, comuniștii, făurim noua civilizație a orînduirii socialiste și comuniste sprijinindu-ne pe tot ce a creat mai de preț omenirea de-a lungul veacurilor *(aplauze puternice)*, continuînd și ducînd mai departe linia progresului istoric făurit prin lupte, prin eforturi și sacrificii de popor. Comunismul însuși, teoria revoluționară a proletariatului, este sinteza gîndirii științifice celei mai înaintate a tuturor timpurilor, rezultatul cunoașterii în timp de către oameni a legilor naturii și

societății, chintesența progresului spiritual uman ; această teorie se îmbogățește și se dezvoltă continuu pe baza noilor cuceriri ale științei și culturii, ale gîndirii și practicii sociale. Numai ea asigură cu adevărat victoria umanismului. *(Aplauze îndelungate).*

Construcția socialismului — operă socială de uriașă amploare și complexitate — necesită cunoașterea aprofundată a fenomenelor și cerințelor vieții, aplicarea legilor economice obiective, contribuția activă a oamenilor de știință în toate domeniile creației materiale și spirituale. Știința și cultura sînt componente indispensabile ale societății socialiste, factori obiectivi ai progresului social, ai înfăptuirii idealurilor de bunăstare și fericire ale oamenilor muncii. *(Vii aplauze).*

Victoria revoluției socialiste a deschis științei și culturii românești o epocă nouă. Într-o perioadă istorică scurtă, România a lichidat înapoierea moștenită de la vechiul regim, a dezvoltat învățămîntul, știința și arta, punîndu-le la îndemîna maselor largi ale celor ce muncesc. În anii construcției socialiste au fost create numeroase opere de valoare, inspirate de necesitățile și realitățile zilei de azi, purtînd amprenta epocii noastre noi. Alături de progresele obținute în dezvoltarea bazei tehnice-materiale a societății, de realizările economice, înflorirea culturii socialiste — bun al tuturor celor ce muncesc — contribuie la ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, asigură formarea omului nou, temeinic pregătit, cu un larg orizont de cunoștințe, constructor conștient al societății noi, al propriei sale istorii. *(Aplauze puternice).*

Intelectualitatea patriei, înmănunchind savanți, artiști, cărturari, specialiști aparținînd celor mai diferite generații, români, maghiari, germani și de alte naționalități, urmează cu încredere partidul comuniștilor, participă cot la cot cu ceilalți oameni ai muncii la întreaga viață socială

și politică a țării, aduce prin munca sa avîntată un aport de seamă la ridicarea edificiului socialist, la înflorirea României noi, la făurirea viitorului fericit al poporului. *(Aplauze îndelungi).*

Partidul și guvernul dau o înaltă prețuire oamenilor noștri de știință și cultură, intelectualității țării, care și-a dovedit, prin întreaga sa activitate, capacitatea, talentul și forța creatoare, patriotismul fierbinte, atașamentul față de cauza socialismului, ia parte activă la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. *(Aplauze puternice).*

Tovarăși,

După cum vă este cunoscut, Congresul al IX-lea al partidului a elaborat programul ridicării pe o treaptă superioară a operei de desăvîrșire a construcției socialiste, înfloririi multilaterale a României. În centrul politicii economice a partidului și statului stă continuarea în ritm susținut a industrializării socialiste, care, așa cum demonstrează experiența țării noastre și a altor țări, reprezintă o condiție determinantă a dezvoltării întregii economii și înfloririi multilaterale a societății, a asigurării bunăstării poporului și consolidării independenței și suveranității naționale. În anii viitori se va întări, de asemenea, baza tehnică-materială a agriculturii, se va moderniza, înregistrînd un progres rapid, întreaga producție agricolă vegetală și animală. Pe acest fundament solid și în condițiile dezvoltării neîntrerupte a învățămîntului, științei și culturii va crește nivelul de viață al maselor, oamenii muncii vor beneficia tot mai din plin de avantajele civilizației socialiste.

Însuflețit de perspectivele luminoase ale viitorului, întregul popor muncește cu energie și elan patriotic, dă viață politicii marxist-leniniste a partidului nostru, cores-

punzătoare intereselor sale vitale. Rezultatele obținute în decursul acestui an în îndeplinirea planului de stat arată că obiectivele stabilite de partid sînt realiste, că cincinalul — nouă și însemnată etapă de progres și prosperitate a României socialiste — va fi realizat cu succes. *(Aplauze puternice).*

Congresul al IX-lea a subliniat că, în condițiile revoluției tehnice-științifice mondiale, înfăptuirea programului de propășire economică a patriei este indisolubil legată de intensificarea cercetării științifice, de introducerea pe scară largă în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, de creșterea aportului oamenilor de știință la întocmirea studiilor și elaborarea soluțiilor cerute de mersul înainte al producției. Congresul partidului, Comitetul Central au relevat, alături de succesele incontestabile obținute în activitatea de cercetare, și o serie de neajunsuri și rămîneri în urmă, au stabilit măsuri de îmbunătățire a muncii. Actualul plan cincinal rezervă un loc de frunte cercetării științifice, prevăzînd concentrarea mijloacelor materiale și a potențialului nostru științific în special spre temele de care depind dezvoltarea ramurilor-cheie ale economiei naționale, progresul întregii societăți.

Secolul în care trăim — secolul revoluțiilor socialiste victorioase, al eliberării naționale a popoarelor înrobite, al lichidării exploatării omului de către om într-un șir de țări — s-a înscris, totodată, în istorie printr-un uriaș avînt al gîndirii științifice, al cunoașterii umane.

Știința joacă astăzi un rol din ce în ce mai important în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, pentru făurirea unei lumi mai bune. Totodată, mințile luminate ale savanților și cercetătorilor își îndreaptă eforturile spre supunerea în continuare a naturii, spre creșterea forței transformatoare a omului, a capacității sale de producție, spre sporirea avuției materiale a societății.

Pornind de la direcţiile dezvoltării economice şi sociale a ţării, de la tendinţele generale ale progresului, cercetarea ştiinţifică, atît cea fundamentală cît şi cea aplicativă, îşi va îndeplini cu succes rolul de puternică forţă materială a producţiei, va contribui din plin la înflorirea societăţii.

Realitatea demonstrează că în epoca modernă producţia şi ştiinţa se condiţionează şi se influenţează reciproc, contribuind una la accelerarea dezvoltării celeilalte ; ştiinţa şi producţia constituie două laturi inseparabile ale activităţii de creaţie a omului. Apare astfel de la sine înţeles ce importanţă mare prezintă asigurarea tuturor condiţiilor pentru dezvoltarea conlucrării active dintre oamenii de ştiinţă din institutele de cercetări ale Academiei, ale departamentelor, din învăţămîntul superior — şi fabricile şi uzinele noastre, combinatele industriale, unităţile agricole socialiste, masa largă a producătorilor de bunuri materiale.

Evoluţia rapidă a ştiinţei, problemele tot mai complexe pe care i le pune în faţă societatea modernă solicită forţe tot mai mari, impun, ca o necesitate obiectivă, unirea eforturilor unui număr sporit de oameni de ştiinţă din domenii diferite de cercetare.

Crearea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice are tocmai menirea de a asigura organizarea cooperării pe scară naţională a cercetătorilor din ţara noastră, cultivarea unui spirit de emulaţie creatoare, dezvoltarea schimbului liber de opinii, a dezbaterilor ştiinţifice rodnice, în care să se poată afirma nestingherit teoriile şi principiile înaintate, bazate pe materialismul dialectic şi istoric.

Societatea socialistă creează pentru prima oară în istorie posibilităţi depline pentru înflorirea personalităţii umane, pentru afirmarea talentelor în cîmpul creaţiei ştiinţifice şi culturale, ca şi în celelalte domenii ale vieţii so-

ciale. Principiile umanismului socialist dau un înalt sens științei și artei, ridică valoarea creației cultural-științifice la un nivel pe care nu l-a atins niciodată în trecut.

Înflorirea culturii socialiste presupune grijă și răspundere deosebită nu numai pentru prezent, ci și pentru viitor. De aceea, una din cele mai importante obligații morale ale societății noastre, ale generației de azi este de a forma schimbul de mîine al culturii românești, de a pregăti cu răbdare, căldură și exigență viitorii noștri intelectuali, în stare să preia și să ducă mai departe făclia creației înaintașilor, să se situeze la înălțimea științei mondiale, să contribuie din plin la făurirea societății socialiste și comuniste în țara noastră. *(Vii aplauze).*

Îndatorirea tinerilor oameni de știință și cultură, a tineretului studios, a întregii generații tinere din patria noastră este de a învăța cu rîvnă și perseverență, de a-și lărgi necontenit orizontul de cunoștințe, de a însuși ceea ce a creat mai de preț poporul nostru și celelalte popoare de-a lungul veacurilor în sfera cunoașterii. Numai astfel, stăpînind o cultură vastă, ridicîndu-se la nivelul științei contemporane, aprofundînd fenomenele dezvoltării sociale din trecut și de astăzi, tineretul va putea să contribuie cu succes la lupta împotriva ideilor și concepțiilor învechite, retrograde, pentru afirmarea cutezătoare a ceea ce este nou și înaintat în gîndirea și viața socială, pentru triumful cauzei progresului. *(Aplauze puternice).*

Cercetarea, creația originală — condiție importantă a progresului neîntrerupt al societății noastre — nu se pot dezvolta decît în strînsă legătură cu evoluția științei și culturii internaționale. În epoca noastră a devenit o necesitate obiectivă desfășurarea unui larg schimb de experiență și opinii între creatorii din toate țările lumii, cunoașterea realizărilor valoroase ale celorlalte popoare,

manifestarea activă a fiecărei națiuni în slujba progresului general al științei și culturii contemporane.

Istoria societății omenești demonstrează că toate popoarele, mari sau mici, și-au adus prin inteligența, talentul și forța de creație spirituală contribuția la sporirea tezaurului științific și artistic al umanității. Nu o dată popoare mici s-au făcut cunoscute și prețuite prin realizările lor remarcabile, au dat numele lor unor întregi epoci istorice. Istoria universală apreciază o națiune după contribuția adusă la cunoaștere, după valoarea moștenirii materiale și spirituale pe care o lasă, după rolul pe care-l joacă în domeniul progresului și civilizației.

Este știut, tovarăși, că știința și cultura au jucat întotdeauna un rol important în cunoașterea și apropierea dintre popoare, în colaborarea activă a acestora în slujba cauzei progresului. Cu atît mai mult în zilele noastre, oamenii de știință și cultură pot îndeplini un rol de seamă în lupta pentru triumful idealurilor înaintate de libertate și dreptate socială, împotriva asupririi naționale, pentru dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta, fără nici un amestec din afară. Savanții, scriitorii, artiștii reprezintă un detașament important în mișcarea progresistă și revoluționară a epocii noastre; ei pot aduce o contribuție prețioasă la întărirea solidarității marelui front mondial al păcii. Intensificarea schimburilor și relațiilor cultural-științifice reprezintă un aport de seamă la cauza destinderii internaționale, a colaborării dintre națiuni, la cauza păcii și securității tuturor popoarelor. *(Aplauze puternice).*

Iată de ce considerăm necesar să se dezvolte continuu cooperarea cu oamenii de știință și cultură din toate țările. Manifestîndu-se permanent ca parte integrantă activă a științei și culturii mondiale, țara noastră va promova și în viitor contactele și schimburile internaționale în acest domeniu, va milita pentru intensificarea relațiilor de co-

laborare cu savanții și oamenii de cultură din țările socialiste, din toate țările lumii, în interesul și spre binele întregii umanități.

Făcînd bilanțul bogatei activități desfășurate de-a lungul timpului de oamenii de știință și cultură din țara noastră, apare evidentă deosebirea radicală dintre condițiile în care erau nevoiți să lucreze aceștia în trecut și condițiile create de orînduirea noastră socialistă. Posedăm, de asemenea, valorile umane necesare unui puternic avînt al creației științifice și culturale.

Avem toate condițiile și posibilitățile să sporim și mai mult bogata comoară a științei și culturii patriei noastre, să o facem și mai strălucitoare.

Intelectualii de azi au fericirea de a fi contemporanii celei mai mărețe și mai glorioase epoci din istoria poporului român, epocă ce deschide un cîmp nelimitat de afirmare tuturor forțelor națiunii noastre. Avem convingerea că savanții, cercetătorii, oamenii de artă vor munci cu toată energia și pasiunea, punînd cunoștințele, forța gîndirii și talentului lor în slujba progresului continuu al României, ridicării ei pe culmile cele mai înaintate ale civilizației umane. *(Aplauze puternice).*

Permiteți-mi să închei, urînd tuturor intelectualilor din țara noastră noi și strălucite succese în îndeplinirea acestei nobile misiuni, spre binele și fericirea poporului, spre gloria patriei noastre — Republica Socialistă România. *(Aplauze puternice, urale îndelungi).*